

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

A bűnre csalogató nyomor

Forrás:

Új Nemzedék

Bp.
(Hely)

1920. 7. 13.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

331. 61

Hely

Idő

1920

Személy

Helyszám

A bűnre csalogató nyomor Munkát a munkanélkülieknek!

Annyit írtak és szónokoltak a nyomorról, hogy sok is, tenni ellene azonban oly keveset tettek, hogy az igazán számba sem jöhet. Az egyetlen figyelemreméltó lépés, ami ily irányban történt, Huszár Károly miniszterelnök inszégakciója, amely azonban, sajnos, nem fogja megszüntetni az általános nyomoruságot, legfeljebb itt-ott pillanatnyilag enyhít valamelyest a nélkülözés okozta szenvedéseken.

Távol áll tőlem, hogy a miniszterelnök ar minden elismerésre érdemes igyekezetét lekicsinyelve, az azonban bizonyos, hogy itt semmiféle társadalmi akció nem segíthet. Arról kell gondoskodni, hogy a munkanélküliek munkát kapjanak, azután a munkabérekkel, illetve fizetésekkel arányba kell hozni a piaci árakat, főként az élelmiszerek és ruházati cikkek árait.

Bajok vannak a szeretetadományok szétosztása körül is. Csak az juthat hozzá valamihez, aki alkalmazásban van; az állástalan, bárha természetesen jobban rá van utalva a segítségre, mint az, aki akármilyen keveset, mégis csak keres, nem kap akkor csípték el, amikor egy ékszerésznél túl akart semmit. Ezzel szemben igaz, hogy akik kapnak valamit, azok is úgy járnak, hogy elmondhatják a példabeszéddel: adtál uram esőt, de nincs köszönet benne. Ez azért van, mert az elosztás úgy történik, hogy valahová, valamelyik hivatalba vagy iskolába megérkezik egy kocsirakomány holmi, amit kiosztanak úgy, ahogy jön. Megegyik aztán, hogy agglégény tisztviselő cseccsömöngel kap és öreg, csuzos, asztmás tanító ródlisapkát vagy korszolyakabátot és így tovább.

A szeretetadományokat össze kellene gyűjteni egy központi elosztóhivatalba, ahol megkapná mindenki, lehetőség szerint azt, amit kér, amire hatóságai bizonyítvány tanúsága szerint szüksége van.

Egy ország nyomorát megszüntetni elsőrendű állami érdek, számításán kívül hagyva mindenféle altruizmust, csupán egy szempontból ítélve a dolgot: — a nyomor talajában bűn fakad. Bűn és rothadás. Meg kell hát mindent tennünk, hogy

ennek elejét vegyük. Statárium itt nem használ. A fáma tud róla, hogy valaki saját üstökénél fogva ragadta ki magát a posványból, amelybe félig elmerült már; így kell tennünk nekünk is, ha más-kép nem menekülhetünk.

Szenünk nincs. A gyárak állanak. Önként kővetkezik, hogy temérdek a munkanélküli. Hogy élnek meg ezek? Az élelmesebbje összeszedi nélkülözhető cók-mókját és elviszi „cserélni”. Élelmiszert hoz érte a vidékről, itt aztán eladja uzsoráron. Egyik ok szüli a másikat. A nyomorba jutott nehezbíti embertársai megélhetését. A becsületlen munkásból lelketlen szipolyozó lett. Miért? Mert elvesztette a kenyereit. Különben soha eszébe sem jutott volna az egyébként könnyű életet biztosító foglalkozási ághoz nyulni. Dolgozna, mint lakatos, szerelő vagy napszámos a gyárában és nem járulna hozzá ahhoz, hogy még korruptabbá tegye a nagyrészt amugy is szennyés kereskedelmet.

Ezt teszi a becsületesebbje. A kevésbé skrupulus egyszerűen fellép a villamos perronjára és működni kezd, mint zsebmetsző.

Tudunk egy hivatalnoklányról, aki lopott. El-lopta egy kolléganője karkötőjét. A detektívek épp amikor egy ékszerésznél túl akart adni rajta. Bekísérték és vallatóra fogták. A lány arca fehér lett, mint a fehéritett vászon, a szája széle is; szeméi felakadtak, mint a haldoklóé, meg-szóltal elesukló hangon: — Egy hete nem ettünk! — És összesett, lehullott a földre, mint egy darab rongy, amit odavetnek. Elájult. Ideglázba esett. És amit mondott, igaz volt. Hatodmagával élt keserű feketekávé. Hadikávé.

Láttam egy embert, aki éhenhalt. Helyesebben egy éhenhalt embert láttam.

Egy deszkapalánkos ház előtt beláthatatlan embertömeg. Mi lehet itt?... Egy holt ember a kapuban. Feje a küszöb kopott kővé, mint valami puha vánkőson. Toprongyos, véna fiatalember, harmincöt-harminchat éves, szőke és vanyadt. Nyitvamaradt fénytelen kék szeméi immár megbékülten és közönyt néztek az égre, amint hanyatt volt rajta és elhasadt bakaucsából kilátszott meztelen lábujja.

Budapesti Társas Háznyomdája 1919.

— Éhenhalt. — magyarázta egy munkáskülsejü férfi — az este bezörgetett hozzánk, enni kért. Nem adhattam neki, mert nekünk sincs. Mi is, a feleségem és a gyerekek éhesen feküdtünk le. Elment, — azt hittem, bekopog másfelé, szerencsésebb helyre, ahol van, ahol adnak... Reggel itt találuk halva.

És csakugyan, a rendőri boncolás megállapította róla, hogy a táplálkozás teljes hiánya folytán beállott végegyengülés következtében halt meg.

Nagyon szelid, jó ember lehetett szegény, mint a kékszemű emberek általában. Cserének nem kellett a kékszeműek. — Szelid, békességes ember lehetett. Ha nem lett volna az, bizonynyal leütötte volna azzal a vándorbottal, amelyet holtan is ott szorongatott merev kezében, a legelső prémesbundás briliáns-ügynököt, aki útjába került. Vagy gondolt tán ilyesmit, de eszébe jutott, hogy hiszen statárium van... akkor pedig minek fáradni, mindegy, hogyan hal meg az ember.

Tudok tisztviselő-családokat, akik napokig nem főznek, mert nincs mit, hideg szobában dideregtek át a telet s eladogatják minden nélkülözhető és nélkülözhetetlen értéküket. Zsibvásárra kerül lakásukból tükör, falióra, sőt még a fürdőkád is. Amit éveken át szereztek, most elkótyavetyélik. Minden darabbal, amit eladnak, szívük egy darabját adják oda. De megteszik, hogy prolongálják egy-egy napra az éhenhalást.

És ha nem lesz többé mit piacra vinniök?! Akadhat közülök olyan, aki betörőbandát szervez és kasszafuró lesz. Még jó, ha nem rablógyilkos.

A törvény szigorúbban bünteti a bűnbe-kergetőt, a bűnre-csalót, a felbujtót, mint magát a bűnözőt. Kit büntessünk itt?

A nyomort ítéljük halálra.

A legfontosabb teendő mindenestre: munka-alkalmat teremteni. Vizsgálják meg, vajjon csakugyan minden tökéletesen-e vele, hogy visszavonuljon. Egy gyárat sem lehetne üzembe helyezni a temérdek álló gyár közül? Azután ha gépek gyártására nincsen anyagunk, nem gyárthatnánk-e mást, akármit, amit éppen lehet? És mi van a közmunkákkal? Volna itt dolog annyi, hogy csak kezünk legyen hozzá elég. Ne derogáljon a munká-

soknak, ha kell, akár földet talicskázni. Ne hivatkozzanak arra, hogy ők szakmunkások. Dolgozni nem szégyen.

A kormány pedig állítson fel boltokat, ahol a nemzeti alapra helyezkedett munkásság és a tisztviselők, akik nagyrészt mindig jó hazafiak voltak, olcsó élelmet kapjanak.

A meglévő szövetkezetek céljuknak ma nem tudnak megfelelni. Pár fillérrel adnak olcsóbban egyes cikkeket, ez pedig nem segítség. Nem kell haszonra dolgozni. Ha a bevételek fedezik a kiadásokat, jó, ha nem fedezik, fizessen rá az állam, még mindig olcsóbb mulatság lesz, mint egy esetleges újabb társadalmi felfordulás, ami a legdrágábbba, embervérbe kerülne.

A lánckereskedőket, árdrágító uzsorásokat pedig bizzák Gold hohér gondjaira. Csak egy-kettőt közülök példaadás okából.

F. Zs.